

ARAŞTIRMA MAKALESİ / RESEARCH ARTICLE

EMYA AVRUPA YILIN MÜZESİ VE ÇEVRESEL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK MEYVAERT ÖDÜLÜ

Şule ENGİN¹

Cite this article as:

Engin, Şule. (2023). Emya Avrupa Yılın Müzesi ve Çevresel Sürdürülebilirlik Meyvaert Ödülü. International University Museums Association Platform Journal of Cultural Heritage UNIMUSEUM, 6 (2) İstanbul, Türkiye, 64-73.

ABSTRACT

European Museum Of The Year Award And The Meyvaert Museum Prize For Enviroment Sustainability

The increase in the number of awards in the century we live in also has a counterpart in the awards given in the field of culture and arts. The foundations of the “European Museum of the Year Award”, an international museum award held every year since 1977, were laid by museum scientists Kenneth Hudson, Richard Hoggart and John Letts. EMYA is modeled after the “Museum of the Year” model, which is a national award given in the United Kingdom (Hudson, 1981; 1988). This award, given in cooperation with the International Council of Museums (ICOM), aims to draw attention to new ideas in the world of museology and to create a bridge between society and museum professionals. This organization, which operated under the name EMYA when it was founded, has been awarded different museology awards such as EMYA, European Council Prize and Silletto Prize, Kenneth Hudson Award, Meyvaert Museum Prize, Portimão Museum Prize and Special Awards since 1997 under the name of European Museum Forum [EMF]. One of the award categories, the Meyvaert Environmental Sustainability Awards, is based on all initiatives related to an ecological attitude, policy or practices that the museum adopts or tries to adopt in the development of new exhibitions and in all aspects of its structure and operation. Museums should consider the environmental impact of exhibitions and other resources they consume, such as building materials, water and paper, and reduce their waste. This also includes encouraging visitors to be aware of environmentally sustainable ways of living their lives and more specifically how environmental considerations impact visitors.

Keywords: EMYA, Museum of the Year, European Council Prize and Silletto Prize, Kenneth Hudson Award, Meyvaert Museum Prize, Portimão Museum Prize and Special Awards.

¹-İstanbul University, Museum Management Department, Master Student

Submitted : 16/12/2023

Accepted : 28/12/2023

Published online : 29/12/2023

Correspondence : Şule Engin

E-ISSN : 2651-3714

ORCID : 0009-0000-5919-7272

Giriş

Araştırmanın önemi ve yöntemi müzelerin gelişiminde, rekabet gücünü artırıcı, itici güç olarak uluslararası müze ödül sistemleri araştırılmaktadır. Avrupa Yılın Müzesi Ödülü (EMYA), 1977 yılında Kenneth Hudson tarafından kurularak her yıl düzenli olarak Avrupa Konseyi korumasında düzenlenen uluslararası, Avrupa'nın saygın ve uzun vadeli müze ödülüdür. Amaç Avrupa müze platformundaki mükemmelliği yücelterek müze inovasyon süreçlerini özendirme ve geliştirme, EMYA, son iki yıl içinde yenileşme ve genişleme geçiren kalıcı müzeler ile halka açılan yeni müzelere verilmiştir. Araştırmada Emya Ödülleri çerçevesinde Çevresel Sürdürülebilirlik Meyvaert Müzesi Ödül kategorisi ele alınmış, toplum yararına yapılan ve örnek oluşturan bu müzelerin işleyiş stratejileri incelenmiş; başarı kriterleri göz önünde bulundurulmuş gelecekte yapılması muhtemel Çevresel Sürdürülebilirlik projelerine model oluşturarak katkı sağlayacağı düşünülmüştür. İklim değişikliği ve doğanın olumsuz yönde etkileri devam ettikçe müzelerin bu önemli sorunları ele alma ve gelecek nesillerin geleceğini korumaya katkıda bulunma yükümlülükleri de paralel olarak artmaktadır. 2020 öncesinde, ödül olarak tanıtılmadan, özel övgü olarak verildiği için, 2020 yılından günümüze kadar Çevresel Sürdürülebilirlik Meyvaert Müzesi Ödülü olarak birinci olan dört müze kapsama dahil edilerek, ödül alan müzelerin Emya ödül stratejilerine mimari ve sergi alanları incelenmesiyle bakılarak, sürdürülebilirlik kapsamında farkındalık oluşturmak için nasıl stratejiler geliştirdikleri incelenmiştir. Programa 47 Avrupa Konseyi üye ülkesinden her yıl ortalama 45 müze başvuruyor ve kazananlar tür, çap, disiplin ve konum fark etmeksizin her türden müze arasından seçiliyor. 2020 yılının, 61 aday ile katılım rekoru kırdığı belirtilmiştir. Emya'nın diğer kategorilerdeki ödülleri de eş zamanlı olarak Avrupa Müze Forumu vasıtasıyla takdim edilmektedir.

Kültürel mirasın toplandığı, saklandığı, korunduğu ve bilimsel araştırmaların yapıldığı mekânlar olarak müzeler, toplumun hizmetinde insana ve çevresine hizmet verirken, hizmetin kalitesinin değerlendirilmesi, karşılaştırılması, ödüllendirme sistemi ile başarının yansıtıcı özelliği ortaya konulmaktadır. Kenneth Hudson tarafından kurulan Avrupa Yılın Müzesi Ödülü (EMYA) Türkiye den

pek çok müzeci ve hocam müzecilik bölümü kurucusu Fethiye Erbay ın katıldığı ödül töreni, Bursa da düzenlenmiştir. Avrupa Müze Formu 32. İlk kez Bursa da düzenlenmiştir. İstanbul Modern Sanatlar Müzesi, İsviçre'den Hayat Hikayeleri Müzesi ve İspanya'dan Almonia Arkeoloji Merkezi Özel ödülleri kazananlar arasındadır. Teknik özellikleri bakımından değerlendirmeye alınan aday müzeler arasından Norveç'ten Jaeren Bölge Müzesi ise Micheletti Ödülü'nü kazandı. Törene EMF Başkanı Stephen Harrison, Belçika Kraliçesi Fabiola'ya ve EMF Yönetim Kurulu Başkanı Wim Van Der Weiden'e törene katılmıştır. (Erbay, 2009:16).

Çalışmanın kapsamı, EMYA, Avrupa Yılın Müzesi Ödülü, Çevresel Sürdürülebilirlik Meyvaert Müzesi Ödül kategorileri üzerinden incelenecektir. 15 Nisan 2012 tarihinde Avrupa Konseyi Museum of Broken Relationships Wins Kenneth Hudson Award Wayback Machine ile 2005 yılı Avrupa Kültür Kuruluşu European Museum of the Year Award (İngilizce) BRICKS Projesi: Entegre Kültürel Bilgi Hizmetleri için yazılan İngilizce makaleler internet ortamında sitesinde arşivlenerek Türkçeye çevrilerek bu makalede kullanılmaktadır. Avrupa Müze Forumu.2011 yılı basın açıklaması, "The Gallo-Roman Museum in Tongeren, Belgium, won the European Museum of the Year Award 2011" tercüme edilerek kullanılmıştır. Ayça Bayrak Uluğ, (2022) ile Serhan Ada, Sedef Akalın ve Miyase Çelen, Müzeler Yarışıyor: Türkiye ve Avrupa Yılın Müzesi Ödülü. Kültür Politikası ve Kültürel Diplomasi Genç Araştırmacılar Konferansı Makaleleri de araştırmaya dahil edilmiştir.

EMYA, Avrupa Yılın Müzesi Ödülü, Çevresel Sürdürülebilirlik Meyvaert Müzesi Ödül Kategorileri

1. Ödül Kategorileri

EMYA, Birleşik Krallık 'ta verilen ulusal bir ödül olan "Museum of the Year" modeli örnek alınarak kurgulanır (Hudson, 1981; 1988). Uluslararası Müzeler Konseyi (ICOM) ile iş birliği içerisinde verilen bu ödülle, müzecilik dünyasındaki yeni fikirlere dikkat çekmek ve toplum ile müze profesyonelleri arasında bir köprü oluşturmayı amaçlanır (Hudson, 1988). Kurulduğu yıllarda EMYA ismiyle faaliyet gösteren bu organizasyon, 1997 yılından itibaren Avrupa Müze Forumu [Eu-

ropean Museum Forum, EMF] adıyla EMYA, European Council Prize ve SillettoPrize, Kenneth Hudson Award, Meyvaert Museum Prize, Portimão Museum Prize ve Özel Ödüller gibi farklı müzecilik ödüllerini kapsayan çatı görevi gören bir organizasyon olarak yapılandırılır (European Museum Forum).

1.1 The European Museum of the Year (Avrupa Yılın Müzesi Ödülü): Ödül, benzersiz atmosferi, yaratıcı yorumu ve sunumu, yaratıcı eğitim yaklaşımı ve sosyal sorumluluğu ile izleyici çekmeye ve ziyaretçilerini memnun etmeye doğrudan en fazla katkıda bulunan müzeye veriliyor.

1.2 The Council of Europe Museum Prize(Avrupa Konseyi Müze Ödülü) : Avrupa Konseyi'nin 47 üye devletini birleştiren bir faktör olarak Avrupa kültürel mirasının korunması ve tanıtılması ihtiyacını vurgulamayı amaçlayan benzersiz bir ödüdür.

1.3 The Kenneth Hudson Prize (Kenneth Hudson Ödülü): Kenneth Hudson Ödülü, toplumdaki müze rolüne ilişkin yaygın algılara meydan okuyan ve Kenneth 'in ruhunu ileriye taşıyan en sıra dışı, cüretkâr ve belki de tartışmalı bir başarı sergileyen bir müzeye, kişiye, projeye veya bir grup insana verilir.

1.4 The Silletto Prize (Siletto Ödülü): Silletto Ödülü, son iki yılda yerel halkı müze ve miras projelerinin planlanması ve geliştirilmesine dahil etmede mükemmellik sergileyen veya müzenin kamu kalitesini artırmak amacıyla gönüllülerle yaptığı çalışmalardan olağanüstü destek alan bir müzeye verilir.

1.5 The Meyvaert Museum Prize for Sustainability (Meyvaert Sürdürülebilirlik Ödülü): Bu ödül, toplama, belgeleme, sergileme ve halka açık programlamanın yanı sıra kendi sosyal, mali ve fiziksel kaynaklarının yönetiminde sürdürülebilirlik ve çevre sağlığı konularını yansıtmaya ve ele alma konusunda istisnai bir bağlılık sergileyen bir müzeye verilir.

1.6 The Special Commendations (Özel Takdir Ödülü): Kamu hizmetlerinin yeni ve yenilikçi bir yönünü geliştiren ve diğer Avrupa müzelerinin öğrenebileceği bir dizi özel ödül de verilmektedir (European Forum).

2. Meyvaert Çevresel Sürdürülebilirlik Ödülü
Çevresel sürdürülebilirlik ile, müzenin yeni sergilerin geliştirilmesinde, yapının ve işleyişinin tüm

yönlerinde benimsediği veya benimsemeye çalıştığı ekolojik bir tutum, politika veya uygulamalarla ilgili tüm girişimler baz alınır. Müzeler, sergi ve yapı malzemeleri, su ve kâğıt gibi tükettikleri diğer kaynakların çevresel etkilerini dikkate almalı ve atıklarını azaltmalıdır. Bu aynı zamanda ziyaretçilerin yaşamlarında çevresel açıdan sürdürülebilir yöntemlerin ve daha spesifik olarak çevresel hususların ziyaretçileri nasıl etkilediğinin farkında olmalarını teşvik etmeyi de içerir. Ödül, MEYVAERT tarafından desteklenmektedir (European Forum).

3. Meyvaert Müzesi Sürdürülebilirlik Ödülü 2020 Ribe, Danimarka - The Wadden Sea Center

Wadden Denizi Merkezi, Jutland'ın batı kıyısında, Ribe yakınlarında yer almaktadır. Dünyanın en önemli sulak alanlarından birine ev sahipliği yapan Wadden Denizi, Esbjerg'in kuzeyindeki Ho Körfezi'nden Hollanda'daki Den Helder'e kadar yaklaşık 500 km uzanır. Promotor ve yönetmen Klaus Melbye, 2010 yılında Wadden Denizi Ulusal Parkı'nın kurulmasında ve 2014 yılında Danimarka Waddensee' nin UNESCO Dünya Mirası alanı olarak belirlenmesinde etkili olmuştur. Doğa ziyaretçi merkezleri için yeni bir küresel ölçüt oluşturan dikkate değer bir başarıdır. Wadden Denizi Merkezi, yenilikçi mimari, birinci sınıf tasarım ve animatörlü hikâye anlatımını birleştirerek ziyaretçi merkezleri için yeni bir ölçüt oluşturur. Sadece temelleri sunan ve her şeyi açıklamanın cazibesine direnen sergi, ziyaretçiye keşfetmesi için zaman ve mekân bırakırken, yüksek düzeyde bilimsel bir mesaj verir. Doğa, bilim ve sanatın sinerjisi, hem muhteşem hem de zekice unutulmaz bir deneyim sağlar. Wadden Denizi, Danimarka'daki diğer altı cazibe merkezi ile birlikte UNESCO Dünya Mirası Listesi'ndedir. Unesco'nun listesine girebilmek için, Unesco'nun on kriterinden birini karşılamamız gerekir. Danimarka çamur düzlükleri üç kriter temelinde seçilmiştir: Wadden Denizi, büyüklük ve biyolojik çeşitlilik açısından çok özeldir. Ekosistem, bitki ve hayvanların yararına önemli ekolojik doğal süreçler gerçekleşir. Bölgenin jeolojisi ve dinamikleri, çeşitli hayvan ve bitki yaşamı sağlar, çünkü alan değiştiğinde hem hayvanlar hem de bitkiler uyum sağlamak zorundadır (European Forum).

Figür 1: Sığircık kuşu

Figür 2: Kara güneş

Figür 3: İstiridye safari

Figür 1,2,3 <https://dortemandrup.dk/work/wadden-sea-centre-denmark> (Erişim Tarihi:15.12.2023)

Wadden Denizi, dünyadaki en büyük gelgit bölgesidir. Wadden Denizi, Jutland, Almanya ve Hollanda'nın batı kıyısı boyunca Varde'den Hollanda'nın Den Helder kasabasına kadar uzanır.

Toplamda, çamur düzlükleri üç ülke boyunca 500 kilometreden fazla kıyı şeridine uzanıyor ve yaklaşık 8.000 kilometrekarelik bir alanı kaplıyor. Çamur düzlüklerinin yaban hayatını anlamak için, çamur düzlüklerindeki hayvanların çoğu için bir besin kaynağı olarak diyatomların önemini anlamak gerekir. Her yıl milyonlarca göçmen kuş çamurluklardan geçer. Pasifik istiridyesi, çamurluklarda birçok yerde yaşayan istilacı bir türdür, ancak istiridyeler kuşlar ve midyeler gibi diğer hayvanların yiyecek bulmasını zorlaştırabilir. Bu nedenle, yemek için istiridye toplayarak Wadden Denizi'nin doğasına yardımcı olabilirsiniz. Çamur düzlüklerinin üzerinde binlerce sığircık kuşunun gökyüzünde toplanması etkileyici bir manzardır. Sığircıklar, gece karaya çıkmadan önce "kara güneş" adı verilen büyük sürüler halinde toplanırlar, ancak tam olarak neden toplandıkları tam olarak belli değildir. İlkbaharda Şubat ayından Nisan ortasına kadar kara güneşi, sonbaharda ise Ağustos ayından Kasım ayına kadar kara güneşi görmek mümkündür. Yıldızlar inişten önce yaklaşık 20 dakika kara güneş oluşumunda uçarlar. Kara güneş genellikle gün batımından bir saat sonrasına kadar yaşanabilir (Dortemandrup).

1.1 Mimari

Dorte Mandrup'un yenilikçi mimarisi, sürdürülebilirlik gereksinimlerinin çağdaş bir tarzda saz gibi geleneksel malzemeler kullanılarak nasıl karşılanabileceğini göstermektedir. Geleneksel yerel evlerde olduğu gibi sadece çatı için değil, aynı zamanda merkezin yeni uzantısının duvarları için saz kullanımı mükemmel akustik ile sonuçlanır. Tüm kompleks, büyük cam panellerden görülebilen bataklığa güzel bir şekilde entegre edilmiştir. Sürdürülebilirlik taahhüdü burada bir kelimedenden daha fazlasıdır; büyük güneş enerjisi panelleri çatıya gizlenmiştir, aydınlatma enerji tasarrufudur ve kafeteryadaki çoğu ürün organikdir. Yerel halktan gelen güçlü destek yıllar içinde arttı- merkez sayesinde bölgede yeni işler var ve pansiyonlar on kat arttı. Merkez ayrıca sahile rehberli turlar teklif ediyor ve su botları gibi gerekli ekipmanları sağlıyor. Küçük bir güneş dördlüsü, engelli kişilerin ziyaret etmesine izin verir (Archdaily).

Figür 4 :Wadden Sea Center

Figür 5: Wadden Yan Cephe

Figür 6: Wadden Ön Cephe
Figür 4,5,6: Kaynak:(<https://walserhaus.ch/de/>)

Wadden Deniz Merkezi'nin heykelsi formu, geleneksel bir yerel sanat eserinin çağdaş bir yorumunu sunan ve çevre manzaraya bir dönüm noktası kapısı oluşturan Danimarka'nın batı sahilinin

bataklıklarından yükselmektedir. Proje mimarı; Dorte Mandrup Architects, binanın içeriğini ve iç çevre ile eşik değerlerin yanı sıra, inşasıyla binayı kendi bünyesine yerleştirmeyi hedeflemiştir. Avlu ve bir bütün olarak bina, Wadden Denizi Ulusal Parkı'na açılan bir kapı görevi görmektedir ve bu nedenle, mimarisini kapsamıyla birlikte peyzaj hakkındaki anlayışını ve deneyimini destekleme ve geliştirme kabiliyeti bakımından değerlendirilmelidir.

3.2 Sergiler

Merkezin küresel ısınmayı ele alması, doğanın tüm yönlerinin derinden takdir edilmesini teşvik ederek olur. Buradaki yükselen deniz seviyelerinin özel önemi göz önüne alındığında, sergi gelgitlerin, yüksek suların ve en kötüsü 1634'te su seviyesinin 6 metreden fazla yükseldiği yıkıcı sel olaylarının ayrıntılı bir açıklamasını sunuyor. Son galeri olan "Dijital Ornitoloji", 562 senkronize LCD ekranın kullanıldığı şaşırtıcı bir enstalasyon, Wadden Denizi'nin çamurluklarına gelen ve buradan ayrılan göçmen kuş sürülerinin kıtalar arası uzun yolculuklarında beslendikleri ve dinlendikleri izlenimini yakalıyor. Aydınlık sergi alanları, dış malzemelerin dokunsal niteliklerinin tam aksinedir. İnteraktif sergi tasarımı, yakındaki bataklık alanlara büyüleyici bir giriş sağlarken, bina boyunca yapılan bir yolculuk çevre manzaraya sembolik bir yeniden bağlanmaya doğru ilerletmektedir. Doğu galeri alanları ise, gün ışığına çıkan ancak dışarıdaki araziyle anlamlı bir bağlantı sunamayacak kadar düşük olan bir pencere ile örneklenmiştir (Archdaily).

Figür 7: Sergi Alanı

Figür 8: Sergi Alanı
Meyvaert Müzesi Sürdürülebilirlik Ödülü 2021 Bosco Gurin, İsviçre - Walserhaus Gurin

Museum Walserhaus Gurin, Gurin Walserhaus Museum Association'a ait bölgesel bir topluluk müzesidir. 2021 yılında bu ödülü kazanan müze, kırsal bağlamda örnek bir sosyal sürdürülebilirlik örneği olarak öne çıkıyor. Dağların yükseklerinde bulunur ve birkaç ay olumsuz hava koşullarıyla karşı karşıya kalır. Onu en çevik şekilde yöneten topluluğu, kendi topraklarının somut ve somut olmayan kültürel ve doğal mirası etrafında çok sayıda etkinlik düzenleyen bir kolektif olarak kültürünü, geleneklerini ve çalışmalarını korumada son derece kararlı ve etkilidir.

Figür 9: KöyEvi

Figür 10: İç mekan

Figür 11: Gurin Köyü
Figür 9.10.11 Kaynak (<https://walserhaus.ch/de/>)(Erişim Tarihi:15.12.2023)

Derneğin ve müzeyi yöneten gönüllü topluluğunun üç amacı vardır: Gurin Walser topluluğu ve diğer Walser topluluklarının tarihini ve kültürünü sunmak; Gurin Walser'in kültürel ve dilsel mirasına özen göstermek ve yerel topluluk ve ötesinde Gurin Walser'in kökenleri, tarihi, dili ve geleneklerine ilişkin bilgi ve anlayışı desteklemek, teşvik etmek ve derinleştirmek. Bu, menşe yerlerini seven ve onu canlı tutmak için gereken her şeyi yapan çok kararlı gönüllülerden oluşan bir ekiple canlı bir topluluk müzesidir. Müzenin insan sermayesi en büyük değeridir. Gönüllüler toplu olarak her yıl zamanlarının yaklaşık 1.200 saatini müzeye ayırırlar. Sınırlı kaynaklarına rağmen, Walserhaus Gurin Müzesi, toplumun farklı kesimlerinden üyelerini içeren çok çeşitli güncel etkinlikler sunabilmektedir: hevesli tarihçiler, dilbilimciler, fotoğrafçılar, müzisyenler ve şarkıcılar, jeologlar,

botanikçiler, biyologlar, şifalı bitki uzmanları, marangozlar, dokumacılar, terziler, dağ çiftçileri ve tercümanlar. Kışın zorlu hava koşullarının yaşandığı bir köyde müzenin dirençli varlığı ve çevik çalışması, Bosco Gurin kültürünün somut ve somut olmayan mirasını koruyarak yeni nesillere yayma çabası, sosyal sürdürülebilirliğin bir örneği olarak öne çıkıyor (Walserhaus).

4.1 Mimari

Ticino' daki en yüksek köy olan ve yıl boyunca yerleşim yeri olan Bosco Gurin' de 1500m yükseklikte yer alan köy, köy içinde birkaç binadan oluşmaktadır. 1938 yılında bir etnografya müzesi olarak kurulan Museum Walserhaus Gurin, yakın zamanda ana binasında ve Ambar 1' de kapsamlı bir yeniden geliştirme çalışması yürütmüştür.

Deniz seviyesinden 1500 m yükseklikte M. dağ köyü, 1253 yılında komşu Pomatt' tan (İtalya) Walsers tarafından kuruldu. Ticino' nun en yüksek köyü, benzersiz karakterini bugüne kadar korumuştur. Eski kütük binalardan ve daha genç taş evlerden oluşan, bozulmamış bir dağ manzarasının ortasındaki dar patikaları, konuşulan Gurin Almancası ve genel olarak Walser yerleşim yerlerine yapışan aurasıyla iyi korunmuş yerleşim, birçok ziyaretçiyi büyülemeye devam ediyor. Onlarca yıllık nüfus düşüşünden sonra, bugün Bosco Gurin' in nüfusu, çoğunluğu Almanca konuşan yerel halktan oluşan 45' in biraz altında sabitlendi. 2002 yılında öğrenci azlığı nedeniyle okul kapatılmak zorunda kaldı ve geriye sadece birkaç çiftlik kaldı (Walserhaus).

Ana bina - Müzenin ana binası, 1386 yılında inşa edilmiş, orijinal haliyle büyük ölçüde korunmuş olan eski bir yarı müstakil evdir. Bu, onu İsviçre' de, aslında tüm Alp bölgesinde hayatta kalan en eski çiftlik evlerinden biri yapar. Evin yarısı mutfak, oturma odası, yatak odası ve uygun mobilyalarla yaşayan bir müze olarak kendini gösteriyor. Diğer odaların her birine belirli temalar atanmıştır: tarih ve Walserizm, sanat, zanaat, din ve gelenekler.

Ahır - Tuğla ahır ve sütunlar üzerinde ahşap ambarı olan tipik bir Walser binası olan ahır, 1802' de inşa edildi. Çiftlik işi tasviriyle, halka sadece dağ çiftçiliğinin geçmişi gösterilmekle kalmaz, aynı zamanda çiftlik birimi ile konut binası ve ahır arasındaki bağlantı da gösterilir (Walserhaus).

4.2 Sergiler

Geçen yüzyılın başlarında, turizmi teşvik etmenin kırsal göçü yavaşlatmaya yardımcı olabileceği kabul edildi. Birkaç duyarlı Bosco Guriner, Bosco Gurin' in ve komşu İtalya' daki diğer Walser yerleşimlerinin tarihini ve kültürünü korumak ve bu amaçla küçük bir müze kurmak amacıyla 1936' da Walserhaus Gurin Society' yi kurdu. Walserhaus Müzesi, 1938 yılında Ticino kantonundaki ilk etnografya müzesi olarak açıldı. 1386 yılında inşa edilen bir konut binası bu amaçla mevcuttu. Müzenin açılışından bu yana sergi sürekli büyümüştür. 2006 yılında yeniden dizayn edilerek evin yanındaki ahır ve bahçe sergileme konseptine dahil edilmiştir. 2009 yılından itibaren geçici sergiler ve el sanatları etkinliklerinin gerçekleştirildiği bir ahır daha müzeye kazandırılmıştır (Walserhaus).

5. Meyvaert Müzesi Sürdürülebilirlik Ödülü 2022 Fensmark, Danimarka - Holmegaard Værk

Figür 12: Værk Sergi Alanı

Figür 13: Holmegaard Værk
Figür 11 ,Figür 12 Kaynak: (<https://www.museerne.dk/holmegaard-vaerk/>) (Erişim Tarihi:15.12.2023)

Danimarka'daki Holmegaard Vaerk, 1825'ten beri Danimarka ve İskandinavya'nın en önemli cam üreticilerinden biri olan feshedilmiş Holmegaard Glassworks'ün tesislerinde Haziran 2020'de halka açılan yeni bir müzedir. Yakın iş birliği içinde çalıştığı için Meyvaert Müzesi Sürdürülebilirlik Ödülü'nü almıştır. (Toplumla birlikte, yaratıcı ve sürdürülebilir kültür ve sanatın merkezi haline gelmek.) Holmegaard'ın mirasını sadece bir cam fabrikası olarak değil, aynı zamanda sanatsal ve yaratıcı bir gelenek ve Danimarka'nın çok ötesinde tanınan bir marka ile derinden ilişkili yerel kimliğin bir parçası olarak da koruyor. Holmegaard Værk'ın ana misyonu, İskandinav cam ve porselen tasarımı için önemli bir varış noktası olmanın yanı sıra, bir yaratıcılık merkezi olmak ve sanatçı ve zanaatkarlar topluluğuna hizmet etmektir. Müze en başından beri yerel toplulukla, özellikle de sitenin aktif olduğu yıllara dair bilgi ve hikayelerle katkıda bulunan ve sergi projesinin geliştirilmesi için gerekli uzmanlığı sağlayan fabrikanın eski çalışanları ile ilişki kurdu. Birçoğu müzeyi gönüllü olarak, çeşitli kapasitelerinde yardımcı olarak, uzmanlar ve bilgi koruyucular olarak, resepsiyon ve bilgi alanında ziyaretçileri selamlayarak, hediyelik eşya dükkanında asistan olarak veya Holmegaard'ın kapsamlı koleksiyonlarını kataloglayarak desteklemeye devam ediyor (Museerne).

5.1 Mimari

Müzenin sürdürülebilirlik açısından elde ettiği başarıların en önemlilerinden biri de fabrika sahasının korunmasıdır. Geliştirme projesinin bir parçası olarak, fabrika tesisleri tamamen restore edildi ve yeniden tasarlandı. Bazı odalar, fabrikanın kapatıldığı sıradaki durumunu korumak için korunmuştur. Bu galeriler, bazılarında hala erimiş cam bulunan eski endüstriyel makine ve aletleri içerir. Diğer fabrika alanları, kalıcı koleksiyon sergisi ve geçici sergiler için hizmet verecek şekilde uyarlandı. Proje süresince, ziyaret için güvenli hale getirmek amacıyla, zehirli maddeler de dahil olmak üzere yaklaşık 300 ton çöp binadan çıkarıldı. Bina yapıları dikkatli bir şekilde korunmuş ve ardından yeni malzemeler özenle seçilmiştir. İnovasyonun ön saflarında yer alan ve eko-bilinçli programının bir parçası olarak müze, şu anda önümüzdeki yıllarda uygulanması gere-

ken yenilenebilir enerji kullanımı yoluyla karbon nötr cam üretimi sistemi geliştiriyor. Holmegaard Værk, yakın çevresini de önemli bir varlık olarak görüyor. Eski günlerde fabrika fırınları için turba sağlamak için kullanılan Holmegaard bataklığının ekolojisi, müzenin gönüllüleri tarafından düzenlenen müze sergisi, halka açık programlar ve keşif yürüyüşlerinin odak noktalarından biridir. Müze, cam ve seramik üretiminin sürekliliğini ve sürdürülebilirliğini sağlamak için yatırım yapmaktadır. Topluluğuyla yakın bir şekilde çalışır ve hızla yaratıcı ve sürdürülebilir kültür ve sanat için canlı bir merkez haline gelir.¹⁰

5.2 Sergiler

Holmegaard Værk, yalnızca kendine özgü cam ve porselen işçiliğinin tarihini sunmakla kalmıyor, aynı zamanda bu mirası da sürdürüyor. Müze, eski fabrika sahasının atölye alanında çalışmalarını görülebilen yerel cam ustalarından bazılarını istihdam etmektedir. Yeni fikirleri hayata geçirmek için ziyarete gelen sanatçılar ve tasarımcılarla iş birliği yaparlar. Ziyaretçiler de müzenin stüdyolarında düzenli olarak düzenlenen uygulamalı atölye çalışmaları ve dersler aracılığıyla cam yapımını ve seramiği deneyimlemeye davet ediliyor. Müzenin sergileri, izleyiciye hitap etme biçimiyle düşündürücüdür. Eski fabrikanın çalışmalarını vurgulayan akustik ve multimedya enstalasyonlarından, kapsamlı ve kullanımı kolay çevrimiçi sesli rehber, bu yerin yaratıcı gelenekleri ve mirasına ilişkin anlayışımıza katkıda bulunan geçici sergilere, ilgili projelere bir yerel ortam sunuyor (Museerne).

6. Meyvaert Müzesi Sürdürülebilirlik Ödülü 2023 Burgrain, İsviçre - İsviçre Tarım Müzesi

2021'de Burgrain'deki İsviçre Tarım Müzesi, kalıcı sergi, atölye alanları, kafe ve mağaza ile konferanslar ve etkinlikler için bir salona ev sahipliği yapacak tamamen yeni bir çevre dostu binanın açılışını yaptı. Müze biyolojik çeşitlilik, tarım, yemek üretimi faaliyetlerinin yanı sıra ve gelecek konusunda da bilinçlenmeye teşvik ediyor. Müzede hedeflenen;

- Tarım ve beslenme ile ilgili mevcut ve gelecekteki konuların sunulup, tartışılarak somutlaştırılması,

- Yerel gıda üretimi tarihsel olarak geçmişe bakıldığında (tarım tarihi, kırsal kültür) sunulması,
- Sürdürülebilirlik, sağlığı geliştirme ve önleme ilkelerine özel önem verilmesi (Museumburgrain).

Figür 14: Sergi Alanı

Figür 1, 4 Kaynak : (<https://www.museumburgrain.ch/>) (Erişim Tarihi:15.12.2023)

Kalıcı ve özel sergiler, rehberli turlar ve forum etkinlikleri aracılığıyla, önemli, karmaşık karşılıklı ilişkiler, çeşitli sosyal ve ekonomik hedef gruplara anlaşılır, açık ve anlaşılır bir şekilde iletilmesidir. Sürdürülebilirlik konusunda ve sürdürülebilirlik için bütüncül bir platform sunmayı amaçlayan misyonu, iklim, kaynaklar, değişen davranışlar ve birlikte bir gelecek planlama hakkında kolektif bir tartışmanın başlangıç noktası olmaktır. Başlangıçta daha önceki tarım ve çiftlik teknolojisine yönelik olan tarım müzesi, sürdürülebilir tarım

ve beslenme için modern bir eğitim ve diyalog merkezi olarak Haziran 2021’de yeniden açılan, müteveli heyeti bulunan vakfa bağlı bir müzedir.

6.1 Mimari

Yeni bina, pedagojik bir bahçe, eski bir organik çiftlik ve mağaza ve müzenin eski tarım makinelerini barındıran yenilenmiş eski bir baraka içeren daha büyük bir tarım arazisi kompleksinin bir parçasıdır.

6.2 Sergiler

Müze, ‘Tarım Kimdir?’ adlı sergisi, çocuklar ve yetişkinler için pek çok eğlenceli ve uygulamalı öğrenme etkinlikleri sunan pedagojik programlamasıyla, entegre bir yerel sürdürülebilirlik modeli aracılığıyla tarımsal uygulamalara tarihsel ve çağdaş bakış açıları sunmayı hedeflemektedir.

Ana interaktif sergi üç dilde: Almanca, Fransızca ve İngilizce. Sürdürülebilir gıda üretimi konusuyla ilgili güncel sorunları ele alıyor ve bunları tarımdan tarihi nesnelere birleştiriyor. 1800m2 de _sergi, koleksiyondan yüzden fazla öğe ve Ernst Brunner’ın iki yüzden fazla tarihi fotoğrafıyla farklı şekilde tasarlanmış on odak noktasında, yakıtın nerede olduğunu gösteriyor: örneğin endüstriyel gıda üretiminde, böcek ilaçları ve sıvı gübre ile uğraşırken, toprağı işlemede, biyoçeşitliliğin ve çeşitliliğin kaybıyla, tarım ülkeleri arasındaki küresel rekabette ve son olarak her şeyi her an süpermarkette bol, tertemiz, standart ve hep-

Figür 15: Tarım Kimdir İnteraktif Sergi

Figür 15 Kaynak: <https://www.museumburgrain.ch/museum/ausstellung-food-waste>

sinden önemlisi ucuza satın almak isteyen tüketiciler. Amacı, yerel toplulukları gıdanın nereden geldiği, onu yetiştirmek için hangi kaynakların kullanıldığı ve ne kadar israf ettiğimiz konusunda bilinçlendirmek. Bu amaçla, merkezi bir bölgesel bağlantı merkezi olarak rol oynamaya çalışır: vatandaşların gıdanın nasıl üretildiğini ve gıda üretiminde kilit oyuncuların kim olduğunu anlamaları için anlamlı bağlantılar oluşturmak üzere yerel üreticileri, tarım işçilerini ve şirketleri bir araya getirir. Müzenin çevresel sürdürülebilirliğe olan bağlılığı ve teşviki, tüm bölgede çevreye karşı farkındalık yaratmayı ve sorumlu davranışı teşvik etmeyi amaçlamaktadır. (Museumburgrain)

Sonuç

Meyvaert Museum Prize, (Çevresel Sürdürülebilirlik Ödülü) Türkiye'deki çevresel sürdürülebilirlik kapsamında faaliyet gösteren ya da yeni kurulacak olan müzelere örnek oluşturması bakımından 2020 öncesinde, ödül olarak tanıtılmadan, özel övgü olarak verilmiş, bu sebeple 2020 ve sonrası dünya üzerinde Çevresel Sürdürülebilirlik Meyvaert Müzesi Ödülü olarak birinci olan dört müzenin hangi uygulama ve yöntemleri kullandığı, konu, hedef kitle ve kapsamları içerik analiz yöntemiyle karşılaştırmalı olarak, proje kapsamında detaylandırılarak incelenmiştir. Elde edilen bulgulara göre; EMYA tarafından ödüle lâyık görülen müzeler yönetim, organizasyon, koleksiyon, misyon, vizyon gibi yönleriyle birbirinden ayrışsa da European Museum Forum tarafından verilen ödüllerden birine sahip olmalarının ortak noktaları olduğu görülmüştür.

Elde edilen bulgulara göre araştırmada adı geçen söz konusu dört müzenin toplama, belgeleme, sergileme ve halka açık programlamanın yanı sıra kendi sosyal, mali ve fiziksel kaynaklarının yönetiminde sürdürülebilirlik ve çevre sağlığı konularını yansıtmaya ve ele alma konusunda istisnai bir bağlılık sergiledikleri ve dolayısıyla çevresel sorunlara yönelik farkındalık projeleri geliştirdikleri belirlenmiştir.

EMYA Çevresel Sürdürülebilir Meyvaert Müzesi Ödülü ile müzeleri sürdürülebilir alanda hizmet yarışına sokarak, bu müzelerin geleceği, tanınırlığı ve sürdürülebilirliğine katkı sağladığı görülmüş, Türkiye'nin çeşitli illerinin diğer kategorilerden ödülleri bulunmasına rağmen Meyvaert Müzesi

Ödülü kategorisinde hiç ödülü bulunmadığı belirlenmiş ve sosyal problemlere daha bilimsel yaklaşarak eğiten, yol gösteren ödülü olarak araştırmaya konu olan dört müzenin Türkiye için uygun bir örnek olacağı düşünülmüştür.

Kaynaklar

Avrupa Konseyi Museum of Broken Relationships wins Kenneth Hudson Award 15 Nisan 2012 tarihinde Wayback Machine sitesinde arşivlendi. (İngilizce) Avrupa Kültür Kuruluşu, 2005, European Museum of the Year Award (İngilizce) BRICKS Projesi: Entegre Kültürel Bilgi Hizmetleri için kaynak inşası.

Bayrak Uluğ, Ayça (2022). Müzeler Yarışıyor: Türkiye ve Avrupa Yılın Müzesi Ödülü. Kültür Politikası ve Kültürel Diplomasi Genç Araştırmacılar Konferansı Makaleler (Ed. Serhan Ada. Sedef Akalın ve Miyase Çelen. Hiperyayın.

Erbay, Fethiye. 2009, Avrupa Müze Forumu - Avrupa Yılın Müzesi Ödülleri, Artist Modern Dergisi Hakemli, cilt.1, İstanbul, ss.16-17.

T.C. Sayıştay Bakanlığı. 2016 Kültür ve Turizm Bakanlığı Sayıştay Raporu (2017).

2010 European Museum of the Year Award 11 Ekim 2010 tarihinde Wayback Machine sitesinde arşivlendi., Tampere, Finlandiya.

İnternet Kaynakları

Bağlantı 1: <https://www.europeanforum.museum/en/winners/meyvaert-museum-prize/>

Bağlantı 2: <https://dortemandrup.dk/work/wadden-sea-centre-denmark>

Bağlantı 3: <https://walserhaus.ch/de/>

Bağlantı 4: <https://www.museerne.dk/holmegaard-vaerk/>

Bağlantı 5: <https://www.museumburgrain.ch/>

Bağlantı 6: https://en.wikipedia.org/wiki/European_Museum_of_the_Year_Award